Nr. 125

E. GÂRLEANU

Căprioara

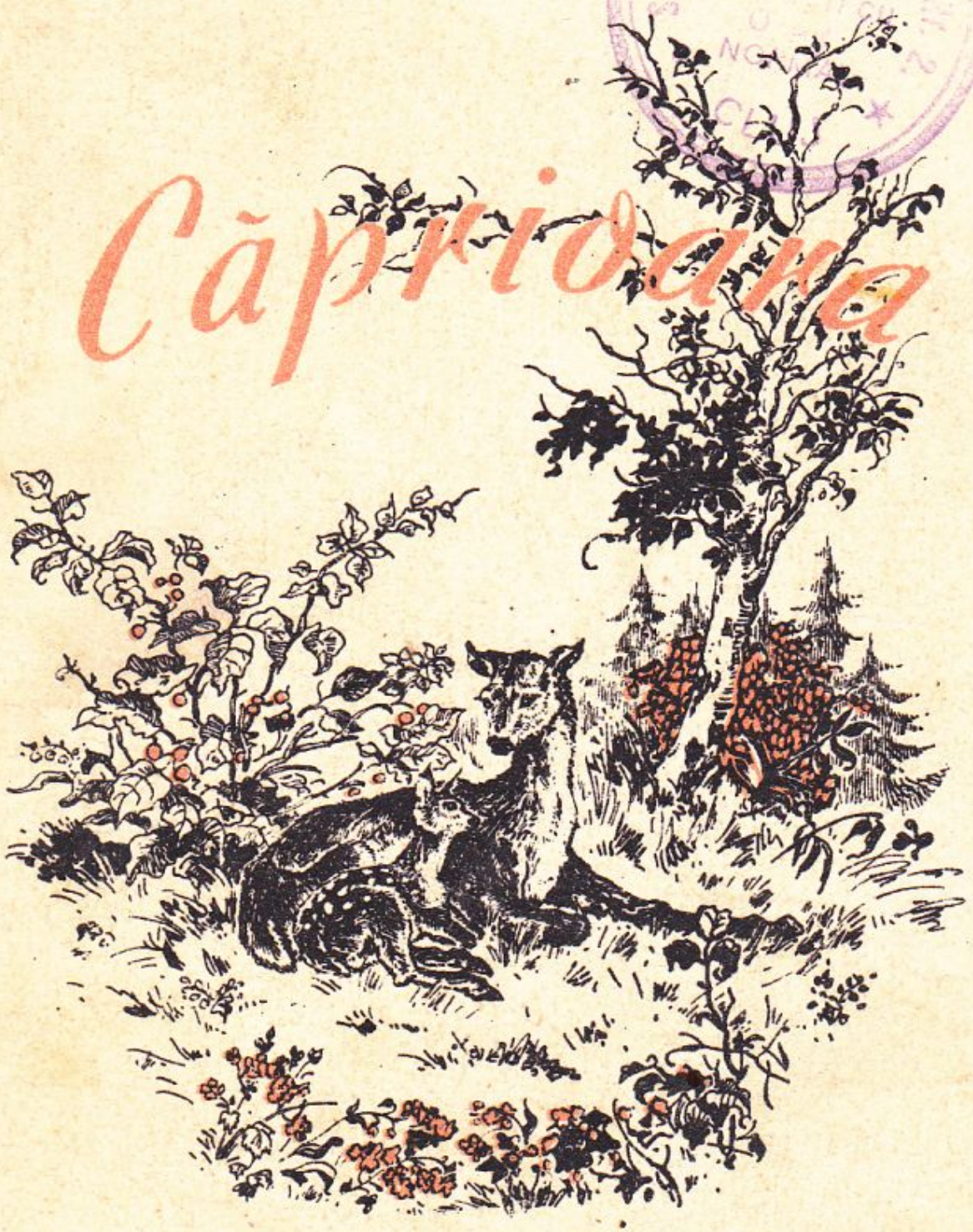

EDITURA TINERETULUI

Nr. 125
Grădinița de Copii cu ... NORMAL CLUJ

E. GÂRLEANU

Căpridara

Ilustrații: I. Olteș

1954
EDITURA TINERETULUI

CĂPRIOARA

Pe muşchiul gros cald ca o blană a pământului, căprioara stă jos lângă iedul ei. Acesta şi-a întins capul cu botul mic catifelat şi umed, pe spatele mamei lui, şi cu ochii închişi, se lasă desmierdat. Căprioara îl linge, şi limba ei subţire culcă uşor blana moale, mătăsoasă a iedului. Mama îl priveşte şi'n sufletul ei de fugarnică, încolţeşte un simţimânt

stăruitor de milă pentru fiinţa fragedă căreia i-a dat viaţă, pe care a hrănit-o cu laptele ei, dar de care trebuia să se despartă chiar azi, căci vremea înţărcatului venise de mult încă. Şi cum se uita aşa cu ochii îndureraţi, din pieptul căprioarei scăpă un muget înnăbuşit de durere; iedul deschide ochii. Căprioara se îmbărbătează, sare în picioare şi porneşte spre ţancurile de stâncă, din zare, printre care vrea să-l lase rătăcit. Acolo, sus, e păzit şi de duşmănia lupului şi de iscusinţa vânătorului, căci pe muchiile prăpăstiilor acelora numai ele, caprele, puteau a se încumeta. Acolo, l-ar ti ştiut ca lângă dânsa. Dar până la ele erau de străbătut locuri pline de primejdii. Căprioara îşi asvârle picioarele în fugă fulgerătoare, în salturi îndrăzneţe, — să

încerce puterile iedului. Şi iedul se ţine voinicește de urmă; doar la săriturile ameţitoare, se opreşte, câte o clipă, ca şi cum ar mirosi genunea, apoi se avântă ca o săgeată şi, behăind vesel, sburdă de bucurie pe picioarele subţiri ca nişte lujere.

Dar trebue să coboare, să străbată o pădure, ca să urce din nou spre ţancuri. Căprioara conteşte fuga; păşeşte încet, prevăzătoare. Trece din poiană în poiană, intră apoi sub bolţi de frunze, pe urmă prin hrube adânci de verdeaţă, până ce pătrunde în inima întunecată, ca un iad, a pădurii.

Şi-au mers mult aşa până ce au dat în sfârşit de luminiş. Iedul, bucuros, o ia înainte sărind. Dar în aceeaşi clipă căprioara se opreşte, ca de o presimţire, adulmecând. In faţa ei, de sub o cetină ochii lupului străluceau

lacomi. Un salt şi iedul ar fi fost sfâşiat. Atunci căprioara dă un sbierăt adânc, sfâşietor, cum nu mai scosese încă, şi dintr'un salt, cade în mijlocul luminişului. Lupul văzînd prada mai mare, uită iedul şi se repede la ea...

Prăbuşită în sânge, la pământ, sub colţii fiarei, căprioara rămâne cu

capul întors spre iedul ei. Şi numai când acesta, înspăimântat, se topeşte în adâncul pădurii, căprioara simte durerea, iar ochii i se turbură de apa morţii.

'a trezit în câmpiile întinse, acoperite de ierburile dese, culcate de vânturi, ale Ungariei. În mijlocul lor s'a ţinut câtăva vreme de mama lui, o iapă oarbă ce sta răsleţită de ceilalţi cai, dintre care cei mai frumoşi fuseseră mânjii ei. Apoi, când a simţit fiorul sălbatic ce i se revărsase în sânge, în largul pustietăţilor acestea, a deprins cele dintâi goane, şi acolo şi-a ridicat capul, a lărgit nările şi, cutre-

murâdu-şi coama încâlcită de spini, răspunse la chemări necunoscute, trimiţând depărtărilor cel dintâi nechezat puternic ce-i ieşise din piept.

Dar când se învăţase cu viaţa asta slobodă, se pomeni odată prins din fugă, înfrânat cu de-a sila de către cineva care se aruncă, dintr'o săritură, călare pe el. Atunci a înţeles că ceva îl ameninţă, că cineva vrea să-i ţărmurească libertatea, s'a strâns ghem, apoi s'a destins repede şi a pornit ca o săgeată. Mânca pământul sub copitele lui, simţea că i se aprinde ceva înăuntru, că ochii îi ard şi că limba îl frige; trupul îi era numai o apă, gura numai o spumă de sânge. Iar în fuga nebună ierburile îl biciuiau şi i se încolăceau ca şerpii de picioare. Dela o vreme se simţi sleit de puteri şi se opri. Un nechezat parcă îl chemă

dincotrova; dar când văzu că duşmanul e tot pe spatele lui, că-i smuceşte frâul tot aşa de crunt, puse capul în piept, şi învins, se întoarse încet purtându-şi stăpânul. Apoi plecă pe drumuri lungi, prin locuri străine şi depărtate.

L-au necăjit îndelung până să-l

învețe cu viața înfrânată de zăbală și pinten. Când s'a desmeticit bine-bine, era de mult deprins cu șeaua și știa chiar ceasul de dimineață la care pornea în spre câmp ca să-și poarte călărețul, prin fața regimentului, în văzul sutelor de cai ce stăteau nemișcați, la strigătul goarnei, ca și oamenii de pe ei. Și nu mai putea de mulțumire când, după alergările prin vânt și ploaie, se întorcea în grajdul în care îl aștepta nutrețul...

După câțiva ani porni la un drum mai greu. Mergeau feriți, ocolind mereu, oprindu-se la bubuitul tunului; stăteau zilele și nopți în ploaie și glod, sub cerul încărcat de norii deși ce atârnau până lângă pământ. Intr'o zi, în capul călăreților, cu săbiile scoase, se simți mânat la moarte într'un vârtej înspăimântător. In față

le răsări deodată un alt vârtej, și se loviră într'un învălmășag de glasuri, de vaete, de împușcături.

I se păru că nu mai e scăpare, se avântă, sări peste trupuri de oameni și cai, și, în goană nebună, își duse călărețul departe, despărțindu-l de ai lui. Un zid de săbii se înalță deodată împrejurul lui și-l opri. Atunci se ridică în două picioare, se întoarse și se aruncă orbiș înapoi.

Simțea că pe urmele lui veneau alții, simțea sbuciumările celui de pe el, dar nici unul nu-l ajunse. Târziu, când se opri la un adăpost, în crupă îl ardea o usturime grozavă. O tăietură de sabie îl crestase adânc. Mânile stăpânului îi spălară rana ușor, o legară și-l mângâiară îndelung pe coamă.

Trecu și războiul. Intors acasă își luă locul în grajd, mulțumit de liniștea

dimprejurul lui, de lumina ce se revărsa pe ferestruia din faţă, de fânul mirositor ce-l smulgea de deasupra capului. Dimineaţa mergea la câmp, ca de obicei; serile arareori. In grajd vara era răcoare; iarna cald. Şi vremea trecea!

Vremea trecea! Anii se scurgeau repede unul după altul. Ehe! cine ştie când fusese războiul! Dar odată cu anii s'a scurs şi puterea şi avântul lui. Imbătrânise, picioarele îi tremurau după o cale mai lungă; gâtul nu mai sta aşa de încordat, ochiul nu mai căta departe. Odată poticni şi se rostogoli jos cu călăreţ cu tot. S'a ridicat repede, dar, de atunci, îl lua mai rar la câmp, şi-l purta numai la pas. În urmă nu-l mai lua de loc.

Venea dimineaţa la el, îl mângâia, dându-i tiori ce-i fugeau pe sub piele,

apoi poruncea soldatului să-l plimbe prin ogradă. Parcă nici lui nu-i mai venea să iasă din grajd; îi plăcea să mănânce încet, cu ochii închişi, peste care razele soarelui cădeau ca o ploaie caldă din susul ferestruii înguste.

Intr'o zi uşa grajdului se deschise largă, şi doi soldaţi aduseră un cal tânăr înspumat. Insuşi generalul arătă unde să-l pună la iesle: — el, bătrânul, avea să fie mutat mai încolo, în colţ, iar noul venit îi lua locul, în faţa ferestruii. Bătrânului parcă îi veni din nou vlaga tinereţii, ridică în sus capul, se uită la stăpânul lui, apoi rămase cu ochii pironiţi pe acel care-l înlocuia. Iar când se duseră cu toţii, se închise uşa: şi când venitul ridică botul să smulgă din braţul de fân, din care dânsul mâncase mai înainte, el se smuci, rupse frâul şi repezindu-se

către celălalt, îl muşcă de gât. Îi despărţiră repede, iar el luă, pentru întâiaş dată, dela soldat, două lovituri de vargă. A doua zi, dimineaţă tare, generalul veni, porunci să se pună, în faţa lui şeaua pe calul celălalt, încălecă şi porni. Bătrânul întoarse capul şi-i urmări cu ochii până departe.

In fiecare zi cei doi cai se măsurau cu privirea şi câte odată bătrânul, reînsufleţit, se smucea să se arunce. In urmă primea loviturile de vergi şi se punea să mestice, liniştit, nutreţul, ca şi cum nu s'ar fi întâmplat nimic.

Intr'o seară, după multă vreme, calul cel tânăr întinse capul, cu ochii cercetători către bătrânul lui tovarăş. Acesta a stat o clipă, ca şi cum ar fi vrut să se hotărască, apoi simţind, ca niciodată, mirosul acela de câmp

care-i amintea de herghelia lui, de caii lângă care nu fusese de atâta vreme, întinse şi dânsul gâtul, şi boturile lor se atinseră. Au stat câtva timp aşa, apoi bătrânul se încordă, rupse belciugul şi, rămânând slobod veni încet, se alipi de celălalt, şi începură să mănânce liniştiţi, unul lângă altul. Din seara aceea nu-l mai legară.

Se deprinseră împreună; aproape nu se mai puteau despărţi. Când cel tânăr ieşea înşăuat, bătrânul necheza înnăbuşit, nu-şi găsea astâmpăr, şi pleca încet-încet prin ogradă, după el, până îl aduceau soldaţii în grajd. Acolo aştepta să se întoarcă tovarăşul, ca să mănânce. Iar serile, când obosea să mai mestice, îşi răzima botul de gâtul celui tânăr şi dormita.

Intr'o zi bătrânul n'a mai putut să se ţină în picioare. Ochii i se împă-

ienjeniră deodată, genunchii îi tremurau, şi buzele scăpară jos mâna de fân ce smulsese atuncea. Voi să se rezime de tovarăşul său şi nu isbuti. Incet, încet, bătrânul simţi cum se întunecă ferestruia spre care căta, i se muiă încheieturile şi trupul îi alunecă jos. Intâi se ţinu sprijinit în cele două picioare de dinainte, apoi îl părăsiră şi acestea, se rostogoli pe o parte, horcăi de câteva ori, şi rămase întins, sbătându-se încet... Iar calul cel tânăr îşi apropie botul de trupul aproape nemişcat, stătu câtăva vreme cu ochii pironiţi, apoi tresării, întoarse capul spre uşă şi necheză prelung.

PENTRU COPIII DE VÂRSTĂ PREȘCOLARĂ

25 bani

Nr. 1779

Redactor de carte: Ene Virgil
Redactor artistic: El. Ceaușu

Dat la cules 21.X.54. Bun de tipar 26.XI. 54. Tiraj 50000+100. Hîrtie S. Velină de 80 gr. m. p. Coli de tipar 0,5. Coli de editură 0,45. Ft. 64/84. ×108. Com. Editurii 1185. Ediția I. Prețul per exemplar 0,25. A. 02669. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 8 R.

Tiparul executat sub com. Nr. 10.947 la Intreprinderea Poligrafică Nr. 1, Str. Grigore Alexandrescu 93—95, București — R.P.R.